

Bir Söylemin Üç Evresi: Deprem Öncesi, Süreci ve Sonrasında X Platformunda Göçmen Algısı

Duygu Ergün¹

Öz

Sosyal medya platformları, afet anlarında bilgi paylaşımı, yardım organizasyonu ve duygusal dayanışma için kritik bir alan haline gelmiştir. Ancak bu mecralar, aynı zamanda kriz anlarında hızla değişen, kimi zaman dayanışmadan ayrımcılığa evrilen söylemlerin üretildiği dinamik yapılar olarak da dikkat çekmektedir. Afet iletişimi literatüründeki, kriz dönemlerinde toplumsal empati ve dayanışmanın yükseldiği; ancak bu duygusal yoğunluğun sürdürülebilir olmadığı bilgisinden yola çıkılan bu çalışmada, 2023 Şubat ayında Türkiye'de yaşanan Kahramanmaraş depremlerinin ardından X platformunda göçmen temalı dijital söylemin nasıl evrildiği analiz edilmiştir. Araştırmanın temel sorusu, afet anlarında sosyal medya söyleminin ne yönde ve ne hızla değiştiğidir. Çalışma, göç ve göçmen karşıtı söylemin afet travması ile birleşerek daha sert ve kalıcı bir kimlik çatışmasına dönüşüp dönüşmediğini ve afet sonrası dönemde dijital kamusal alanda nasıl bir kutuplaşma eğiliminin belirdiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda afet öncesi, afet haftası ve afet sonrası dönemler karşılaştırmalı olarak ele alınmış; duygusal ve tematik dijital söylem dönüşümü analiz edilmiştir. Çalışma, afet anında ortaya çıkan empati dalgasının kırılmasını ve dijital söylemin hızla eski kutuplaşma kalıplarına döndüğünü göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, göç ve göçmenlik gibi spesifik bir söylemin afet sonrası dönüşümünü, zamansal ve tematik düzeyde ortaya koyarak afet iletişimi ve sosyal medya söylem araştırmaları literatürüne özgün bir katkı sunmaktadır. Elde edilen sonuçlar, afet iletişimi süreçlerinde uzun vadeli ve çok katmanlı çerçevelenmenin önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet İletişimi, Dijital Empati ve Nefret, Dijital Kutuplaşma, Göç, Metin Madenciliği, Sosyal Medya Söylemi

The Transformation of Migrant Discourse on Platform X During the Disaster Process

Abstract

Social media platforms have become a critical arena for information sharing, aid organisation, and emotional solidarity during disasters. However, these platforms are also dynamic structures where discourse rapidly changes during crises, sometimes evolving from solidarity to discrimination. Building on the literature on disaster communication, which highlights that social empathy and solidarity increase during crisis periods but that this emotional intensity is not sustainable, this study analyses how digital discourse on migration evolved on the X platform following the 2023 Kahramanmaraş earthquakes in Turkey. The main question of the research is in which direction and at what speed social media discourse changes during disasters. The study aims to reveal whether anti-migration and anti-migrant discourse, combined with disaster trauma, transforms into a more severe and lasting identity conflict and whether a polarisation trend emerges in the digital public sphere in the post-disaster period. In this context, the pre-

¹ Dr. Öğretim Üyesi Duygu Ergün, Uşak Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, TV ve Sinema Bölümü, Uşak
E-posta: duygu.takan@usak.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-5639-8615

disaster, disaster week, and post-disaster periods were examined comparatively, and the transformation of emotional and thematic digital discourse was analysed. The study demonstrates the fragility of the wave of empathy that emerged during the disaster and how digital discourse quickly returned to old polarisation patterns. In this context, the study makes a unique contribution to the literature on disaster communication and social media discourse research by revealing the post-disaster transformation of a specific discourse, such as migration and immigration, at temporal and thematic levels. The findings highlight the importance of long-term and multi-layered framing in disaster communication processes.

Keywords: Disastter Communication, Digital Empathy and Hate Speech, Digital Polarization, Migration, Social Media Discourse, Text Mining

1. GİRİŞ

Doğal afetler, yalnızca fiziksel hasar ve can kaybı yaratmakla kalmayıp, toplumsal duyguların, kolektif kimliklerin ve kamusal söylemlerin de hızla yeniden şekillenmesine yol açmaktadır. Özellikle sosyal medya platformları, afet anlarında bilgi paylaşımı, yardım organizasyonu ve duygusal dayanışma için kritik bir alan haline gelmiştir (Varol, & Kaya, 2018; Chu vd., 2024; Houston et al., 2015, Palen, & Anderson, 2016). Ancak bu mecralar, aynı zamanda kriz anlarında hızla değişen, kimi zaman dayanışmadan ayrımcılığa evrilen söylemlerin üretildiği dinamik yapılar olarak da dikkat çekmektedir.

Afet iletişimi literatüründe, kriz dönemlerinde toplumsal empati ve dayanışmanın yükseldiği; ancak bu Durkheim'in ifadesiyle "kolektif coşku" (collective effervescence) da denilebilecek duygusal yoğunluğun sürdürülebilir olmadığı (Lachlan, 2014), öte yandan kurumsal diyalog yoluyla olumsuz söylentilerin erken söndürülebilir olduğu (Veil, Buehner, & Palenchar, 2011) bilinmektedir. İlk etapta ortaya çıkan insani refleksler, zamanla suçlama, öfke ve ötekileştirme gibi negatif duygulara dönüşebilmektedir. Özellikle mevcut toplumsal gerilimlerin ve kutuplaşmaların, afet sonrasında yeniden aktive olması riskine işaret eden çalışmalar bu dönüşümün kaçınılmaz olabileceğini ortaya koymaktadır (Houston vd., 2015; Esses, Medianu, & Lawson, 2013).

Sosyal medyada göçmen temsilleri üzerine yapılan araştırmalar, kriz anlarında göçmen grupların hem dayanışmanın öznesi hem de ötekileştirmenin hedefi olabileceğini göstermektedir (Chouliaraki & Zaborowski, 2017; Hadgu, Naini & Niederée, 2016). Göçmenler, afet gibi olağanüstü durumlarda bir yandan yardım söylemlerinin merkezine alınırken, kısa süre sonra kaynak rekabeti, hak eşitsizliği ve güvenlik kaygıları bağlamında suçlayıcı bir diskurun nesnesi haline gelebilmektedir.

Bu çalışmada, 2023 Şubat ayında Türkiye'de yaşanan büyük Kahramanmaraş depremlerinin ardından X platformunda göçmen temalı dijital söylemin nasıl evrildiği analiz edilmektedir. Araştırmanın temel sorusu, afet anlarında sosyal medya söyleminin ne yönde ve ne hızla değiştiğidir. Çalışma, göç ve göçmen karşıtı söylemin afet travması ile birleşerek daha sert ve kalıcı bir kimlik çatışmasına dönüşüp dönüşmediğini ve kriz sonrası dönemde dijital kamusal alanda nasıl bir kutuplaşma eğiliminin belirlediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Burada dijital kamusal alan kavramı, Habermas'ın (1962) rasyonel tartışma odaklı kamusal alan anlayışından yola çıkan, iletişim teknolojilerinin toplumsal yapı üzerindeki dönüşümünü ele alan ağ toplumu (Castells, 1996) perspektifiyle dönüşmüş ve eleştirel kuramcılarının (Fraser, 2004, Fraser, 2017; Mouffe, 2022) çoğulcu, kapsayıcı yaklaşımlarıyla güncel tartışmalara zemin hazırlamış bir yapı olarak sosyal medya platformlarını işaret etmektedir. Çalışmada, sosyal medya söylemindeki değişim yalnızca duygusal düzeyde değil, aynı zamanda tematik düzeyde ele alınmıştır. Tematik düzeyde, Latent Dirichlet Allocation (LDA) yöntemiyle göçmenlik söylemine dair baskın konular belirlenmiştir. Son olarak, söylemin duygu yoğunluğu araştırılmış ve nefret söylemleri

incelenmiştir. Böylece kriz anlarında söylemin duygu yapısının yanı sıra hem içerik hem biçimsel örüntüler bakımından nasıl yeniden yapılandığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bulgular, afet sonrası söylemin yalnızca duygusal değil, tematik düzeyde de hızla değiştiğini; dayanışma temalarının kısa süreli olduğunu ve nefret söyleminin güçlü bir geri dönüş yaşadığını göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, göç ve göçmenlik gibi spesifik bir söylemin afet sonrası dönüşümünü, zamansal ve tematik düzeyde ortaya koyarak afet iletişimi ve sosyal medya söylem araştırmaları literatürüne özgün bir katkı sunmaktadır. Çalışmada sırasıyla, afet iletişimi ve sosyal medyada göç ve afet söylemlerine yönelik literatüre yer verilmiş, ardından çalışmanın metodolojisi açıklanmış, sonrasında bulgulara yer verilmiş ve son olarak bulgular tartışmaya açılmıştır.

2.İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Afet iletişimi literatürü, kriz anlarında yalnızca bilgi akışının değil, aynı zamanda toplumsal duyguların da yönetilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Chu vd., 2024; Sellnow & Seeger, 2013). Kriz dönemlerinde sosyal medya, hem kolektif dayanışmayı güçlendiren bir araç hem de yanlış bilgilendirme ve duygusal dalgalanmaların taşıyıcısı olarak iki yönlü bir rol oynamaktadır (Houston et al., 2015; Alexander, 2014; Özel, 2025). Ulmer, Sellnow ve Seeger (2010), afet iletişimde üç temel aşama olduğunu ileri sürmüştür: İlk şok ve empati dalgası, adaptasyon süreci ve sonrasında sorumlu arama ve kutuplaşma aşaması. Son on yıllarda yapılan çalışmalarda (Reuter & Kaufhold, 2018; Lachlan et al., 2016) özellikle sosyal medya mecralarının afet anlarındaki “yardım ve umut” söylemlerini kısa sürede üretse de bu dayanışmanın sürdürülebilir olmadığını ve hızla suçlama diline kayabildiğini göstermektedir. Altheide (2006) ise afet sonrasında korkunun, medya temsilleri aracılığıyla hızla toplumsal ajandalara yönlendirildiğini vurgulamıştır.

Kriz anlarında sosyal medya platformları genellikle anlık dayanışma ve empati üretmektedir (Lindsay, 2011). Acar ve Muraki (2011), 2011 Japonya depremi örneğinde Twitter kullanıcılarının ilk günlerde ağırlıklı olarak yardım, umut ve moral içerikleri ürettiklerini göstermiştir. Ancak bu tür dayanışmaların kısa ömürlü olduğu, birkaç hafta içerisinde yerini öfke, suçlama ve politik kutuplaşmaya bıraktığı gözlemlenmektedir (Doan & Collier, 2011). Bennett ve Segerberg (2013), kriz anlarında oluşan dijital ağların kısa sürede bireysel ve gruplar arası kimlik mücadelesine dönüştüğünü vurgulamıştır. Ayrıca Lachlan ve arkadaşları (2014), afetlerde sosyal medya empatisinin sürdürülebilmesi için kriz sonrası dönemin aktif olarak yönetilmesi gerektiğini belirtmişlerdir çünkü çalışmalarında Twitter’ın bilgi sağlamaktan çok duygusal rahatlama için kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada, göçmen karşıtı söylemin afet travması ile birleşerek daha sert ve kalıcı bir kimlik çatışmasına dönüşüp dönüşmediği, 2023 Şubat ayında Türkiye’de yaşanan büyük depremin ardından X platformunda göçmen temalı dijital söylemin dönüşümü üzerinden, literatürden farklı olarak hem duygusal hem de tematik öğelerle analiz edilmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Tasarımı

Çalışmada, afet anlarında ve sonrasında sosyal medya söylemlerinin duygusal ve tematik ve dönüşümünü analiz etmeye yönelik karma yöntemli (mixed-method) bir araştırma tasarımı benimsenmiştir. Tematik analiz için Latent Dirichlet Allocation (LDA) yöntemi ile belirli zaman dilimlerine ait baskın konular çıkarılmıştır. Bu yöntem, söylemin yalnızca duygusal içeriğini değil, aynı zamanda sözcükler arası ilişkilerle kurulan yapısını anlamaya yönelik kapsamlı bir analiz imkânı sunmuştur.

3.2. Veri Kaynağı ve Erişim Protokolü

Araştırmanın birincil veri kaynağı, X (eski adıyla Twitter) platformudur. X platformu, Türkiye'de kriz anlarında kamusal tartışmaların, bilgi yayılımının ve kolektif duygu ifadesinin merkezi bir alanı olması nedeniyle (Yıldırım, 2023) tercih edilmiştir. Platformun kamuya açık yapısı ve uygulama programlama arayüzü (API), afetler sırasında ve sonrasında toplumsal tepkilerin, kolektif anlamlandırma süreçlerinin ve kamuoyu oluşumunun gerçek zamanlı analizini mümkün kılan kritik bir saha sunmaktadır.

Veriler, X API v2 kullanılarak programatik olarak toplanmıştır. Bu noktada, 2023'ün başlarında API'nin erişim katmanlarında yapılan ve daha önce tarihsel verilere kapsamlı erişim sağlayan ücretsiz Akademik Araştırma katmanını sona erdiren önemli değişiklikleri belirtmek metodolojik şeffaflık açısından faydalı olacaktır (URL 1). Çalışma, mevcut kısıtlı veri erişim ortamında ücretli erişim servisi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama süreci, X API için etkili bir uygulama sunan Tweepy kütüphanesi (URL 2) kullanılarak Python programlama dili aracılığıyla yürütülmüştür.

3.3. Arama Sorguları ve Kapsam Belirleme

Odaklanmış ve ilgili bir veri seti oluşturmak amacıyla, veri toplama işlemi önceden tanımlanmış bir dizi anahtar kelimedenden en az birini içeren iletilerle sınırlandırılmıştır. Türkiye'deki göç söylemiyle yüksek düzeyde ilişkili olmaları nedeniyle seçilen bu anahtar kelimeler şunlardır: "Göç", "Göçmen", "Suriye". "Suriye" terimi, ülkedeki en büyük mülteci nüfusuna özel olarak atıfta bulunan ve genellikle daha geniş göçmen söyleminin merkezinde yer alan tartışmaları yakalamak için dahil edilmiştir.

API'ye gönderilen kesin sorgu, bu anahtar kelimelerden herhangi birini içeren ve dili Türkçe olan iletileri kapsayacak şekilde Boolean operatörleri kullanılarak oluşturulmuştur. Sorgu formatı şu şekildedir: ("göç" OR "göçmen" OR "Suriye") lang:tr. Her tweet için Tweet ID, tam metin, oluşturulma tarihi ve yazar ID gibi veri alanları toplanmıştır. Orijinal içerik üretimine odaklanmak amacıyla retweet'ler birincil analizden çıkarılmıştır. Veri setine GitHub1 linkinden ulaşılabilir.

3.4. Analitik Çerçeve: Dönemselleştirme

Çalışmanın zamansal analizi, afet iletişimi araştırmalarında kamusal tepkinin farklı aşamalarını farkedebilmek amacıyla üç aşamalı bir dönemselleştirme çerçevesi etrafında yapılandırılmıştır. Bu çerçeve, söylemin evriminin kontrollü ve karşılaştırmalı bir analizine olanak tanır. Çalışmada dönemselleştirme üç farklı şekilde yapılandırılmıştır.

Afet Öncesi Dönem (Ocak 2023): Bu dönem, bir referans noktası veya taban çizgisi işlevi görmektedir. Krizden önce platformdaki göçmen temalı söylemin "normal" durumunu, hakim temaları, duygusal tonları ve nefret söylemi düzeylerini belirlemektedir. Bu taban çizgisi, afetin neden olduğu değişimin büyüklüğünü ve yönünü doğru bir şekilde ölçmek için önem taşımaktadır.

Afet Dönemi (Şubat 2023): Bu dönem, 6 Şubat depremlerinin hemen sonrasına odaklanmaktadır. Buradaki analiz, ilk şoku, literatürde "empati dalgası" olarak adlandırılan yükselişi ve dayanışma odaklı söylemin seferberliğini yakalama amacı taşımaktadır.

Afet Sonrası Dönem (Mart-Nisan 2023): Bu dönem, başlangıçtaki dayanışmanın zayıflamasını ve kutuplaşmış, karşıt söylemlerin yeniden ortaya çıkışını ortaya koymaktadır. Bu iki ayın analiz edilmesiyle, "çözülme" sürecinin izlenmesi ve önceden var olan toplumsal fay hatlarına geri dönüşü karakterize eden tetikleyicilerin ve temaların belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.5. Hesaplamalı Analiz Yöntemleri

3.5.1. Metin Ön İşleme Aşamaları

Analizden ham metin verileri, hesaplamalı modeller için temizlemek, normalleştirmek ve hazırlamak üzere bir ön işleme sürecinden geçirilmiştir. Model girdilerinin kalitesini ve tutarlılığını sağlamak için önemli olan bu süreç, özellikle Türkçenin nüanslarına ve Twitter verilerinin gayriresmi doğasına uyarlanmıştır (Ergül vd., 2023). İzlenen adımlar şunlardır:

1. **Normalleştirme:** Modellerin farklı büyük/küçük harf kullanımına sahip aynı kelimeyi (ör. "Göçmen" ve "göçmen") farklı varlıklar olarak ele almasını önlemek için tüm metin küçük harfe dönüştürülmüştür.
2. **Gürültü Giderme:** URL'ler (http/https bağlantıları), kullanıcı etiketlemeleri (@kullanıcıadı) ve retweet'ler için "RT" işareti gibi anlamsal içerik dışı unsurları kaldırmak için standart düzenli ifadeler kullanılmıştır.
3. **Hashtag İşleme:** Hashtag'lerde bulunan önemli tematik bilgiyi korumak amacıyla '#' sembolü kaldırılmış, ancak metin içeriği korunmuştur (ör. #yardım, "yardım" haline gelmiştir).
4. **Noktalama ve Sayısal Karakterlerin Kaldırılması:** Verileri tamamen metinsel içerikle sınırlamak için tüm noktalama işaretleri ve sayılar kaldırılmıştır.
5. **Tokenizasyon (Sözcükleme):** Temizlenmiş metin dizileri, tekil kelimelere ayrılmış ve "ve", "bir", "ama" gibi yaygın ancak düşük bilgi içeren etkisiz kelimeler kaldırılmıştır.

3.5.2. Konu Modelleme: Latent Dirichlet Allocation (LDA)

Metinlerin içindeki gizli tematik yapıları ortaya çıkarmak için, denetimsiz bir üretken olasılıksal model olan (Chauhan & Shah, 2021) Latent Dirichlet Allocation (LDA) kullanılmıştır. LDA, büyük hacimli metinleri işleyebilmesi ve önceden etiketleme olmaksızın eş zamanlı geçen kelime örüntülerini belirleyerek farklı "konular" veya temalar üretebilmesi nedeniyle bu araştırma için elverişli bir modeldir (URL 3). Model, sözdizimi yerine belgeler içindeki kelime sıklıklarına odaklanan bir "kelime torbası" (bag-of-words) varsayımıyla çalışmaktadır. LDA modeli, Python'un Gensim kütüphanesi (URL 4) kullanılarak uygulanmıştır.

3.5.3. Duygu Analizi: Transformer Tabanlı Sınıflandırma

Tweet'lerin duygusal tonunu sınıflandırmak amacıyla çalışmada, BERTurk gibi Türkçe için elverişli BERT (Bidirectional Encoder Representations from Transformers) ailesinden Transformer tabanlı dil modeli kullanılmıştır. Daha basit sözlük tabanlı yöntemler, sosyal medya metinlerinin kısa, bağlama dayalı ve genellikle alaycı doğası için yetersiz kalmaktadır. BERT modelleri, çift yönlü mimarileri sayesinde bir kelimenin bağlamını etrafındaki kelimelere dayanarak anlama yeteneğine sahiptir, bu da incelikli sınıflandırma görevlerinde önemli ölçüde daha yüksek doğruluk sağlamaktadır (Gupta, 2024). Böylece her tweet, önceden tanımlanmış dört duygusal kategoriden birine sınıflandırılmıştır: Korku, kızgınlık, üzümlük ve mutluluk. Bu analiz, üç analitik dönem boyunca duygusal manzaranın nicel bir karşılaştırmasına imkân tanımıştır.

3.5.4. Nefret Söylemi Tespiti

"Nefret söylemi"nin karmaşık ve tartışmalı bir kavram olduğunun bilinciyle (Lee, & Gilliland, 2024), çalışmada, sınıflandırma görevine rehberlik etmek üzere bir operasyonel tanım oluşturulmuştur. Akademik ve kurumsal çerçevelerden yararlanılarak (Vergani vd., 2024; Korre vd., 2024), araştırmanın amacı doğrultusunda nefret söylemini "algılanan göçmen, mülteci statüleri veya ulusal kökenleri (bu bağlamda özellikle Suriyelilik) temelinde bireylere veya gruplara saldıran, onları aşağılayan, kötüleyen veya insanlıktan çıkaran her türlü yazılı iletişim biçimi" olarak tanımlamak mümkündür. Bu tanım, onları kültürel, demografik, güvenlik veya sosyal bir tehdit olarak çerçeveleyen; insanlık dışı metaforlar veya karşılaştırmalar kullanan; onlara karşı ayrımcılık, düşmanlık veya şiddeti kışkırtan; veya kaynak rekabeti ve hak edilmemiş avantaj anlatılarını destekleyen dili içermektedir (Şori & Vehovar, 2022); ancak bunlarla sınırlı değildir.

Tanıma uygun olarak, yine BERT mimarisine dayalı bir ikili sınıflandırma modeli, her bir tweet'i nefret_söylemi_içeren (1) veya nefret_söylemi_içermeyen (0) olarak etiketlemek için kullanılmıştır. Model, göçmenlerle ilgili etiketlenmiş bir Türkçe sosyal medya gönderileri veri seti üzerinde ince ayarlanmıştır. Nefret söylemi içeren tweet'lerin yüzdesi her ay için hesaplanarak, afetten önce, afet sırasında ve sonrasında bu söylemin yaygınlığının doğrudan ölçülmesi sağlanmıştır.

Çok katmanlı bu yöntem tasarım, söylem dönüşümünün bütüncül bir resminin çizilmesine katkı sunmuştur. Yöntemler, bir soyutlama hiyerarşisi içinde çalışmaktadır: LDA, "İnsanlar ne hakkında konuşuyordu?" sorusunu yanıtlayarak, çalışma kapsamında ortaya konan "güvenlik"ten "yardım"a ve tekrar "kimlik siyasetine" doğru tematik kaymayı tespit etmemizi sağlamıştır. Duygu analizi, "Bu konularda konuşurken ne hissediyorlardı?" sorusuna cevap vererek, temel olumsuzluktan akut üzüntü/korkuya ve ardından öfkedeki artışa kadar olan duygusal geçişleri ortaya koymamızı sağlamıştır. Son olarak, nefret söylemi tespiti, "Bu konuşma zararlı bir ifade sınırını aştı mı?" sorusunu ele alarak, çalışma kapsamında elde edilen açıkça düşmanca retoriğin geçici olarak bastırılmasını ve ardından yeniden canlanmasını tespit etmemizi sağlamıştır. Bu üç yöntem birbirinden bağımsız olmayan, aynı nesneye odaklanmış tamamlayıcı merceklerdir. Örneğin Mart ve Nisan aylarında "kızgınlık" duygusundaki artışın, "kimlik/siyasal" temalarının yeniden ortaya çıkması ve nefret söylemindeki keskin yükselişle ilişkili olması muhtemeldir. Bu birbirine bağlılık, söylem dinamiklerinin tek bir yöntemin sunabileceğinden çok daha zengin ve ikna edici bir açıklamasını sağlamak amacıyla tercih edilmiştir.

3.6. Sınırlılıklar

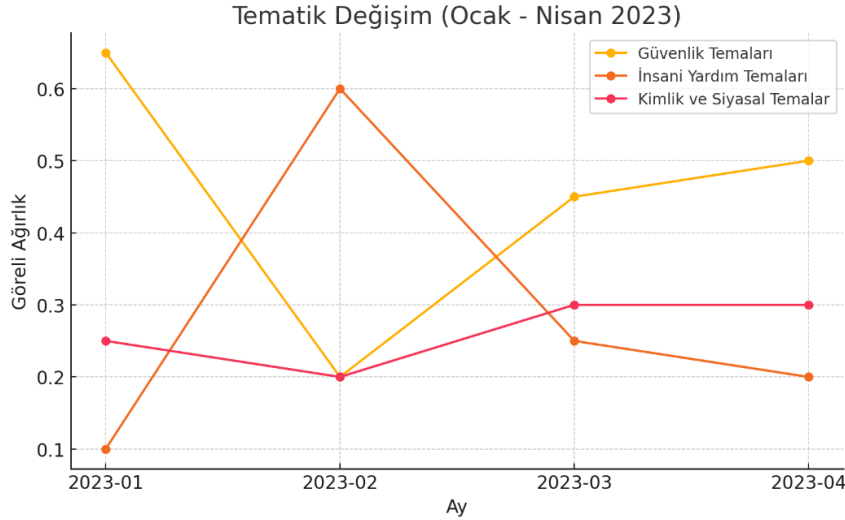
Veriler sadece metinsel içeriklere dayalıdır; görsel ve video içerikler dahil edilmemiştir. Tweetlerin kullanıcı kimlikleri, etkileşim (retweet/mention) gibi sosyal ağ ilişkileri analize katılmamıştır. Duygu ve nefret analizi, bağlam bağımlı yorum farklılıklarına açık olabilmektedir.

4. BULGULAR

Çalışmada, afet öncesi (Ocak 2023), afet anı (Şubat 2023) ve afet sonrası (Mart-Nisan 2023) olmak üzere üç kritik dönemde X platformundaki göçmen temalı söylemin geçirdiği dönüşüm sistematik olarak analiz edilmiştir. Bulgular, söylemin üç analitik eksen etrafında incelenmesiyle sunulmuştur: Tematik içerik, duygusal tonlama ve nefret söylemi yaygınlığı. Bu üç eksenin bir arada değerlendirilmesi ile kriz bağlamında toplumsal anlamlandırmanın dinamik ve tutarlı bir sürecinin ortaya konmasına çalışılmıştır. Analizler, Latent Dirichlet Allocation (LDA) ile konu modelleme, duygu sınıflandırması ve nefret söylemi oranlarının karşılaştırmalı olarak ele alınmasıyla gerçekleştirilmiştir.

4.1. Tematik Değişim

Analizin ilk aşaması olan Ocak 2023 dönemi, deprem krizinden önce platformdaki göçmen temalı söylemin "normal" durumunu, yani bir referans noktasını teşkil etmektedir. Bu dönemde yapılan LDA konu modellemesi, söylemin ezici bir çoğunlukla Şekil 1'de görülebileceği gibi, "güvenlik" ve "kaçak geçiş" temaları etrafında şekillendiğini ortaya koymaktadır. Model tarafından tespit edilen "Suriye", "sınır", "kaçak" ve "yakala" gibi baskın anahtar kelimeler, bu tematik odağı net bir şekilde yansıtmaktadır. Bu kelimeleri, yalnızca nötr tanımlayıcılar olmanın ötesinde, göç olgusunu öncelikli olarak bir ulusal güvenlik ve yasa uygulama meselesi olarak çerçeveleyen, önceden var olan bir söylemsel yapının göstergeleri olarak yorumlamak mümkündür. Bu bulgu, kriz öncesi dönemde göçmenlere yönelik kamusal tartışmanın şüphe, kontrol ve dışlama mekanizmaları üzerine kurulu olduğunu düşündürmektedir. Bu referans noktasının tespiti, afetin ardından ortaya çıkan insani yardım odaklı söylemin, mevcut normdan ne denli önemli bir sapma olduğunu anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

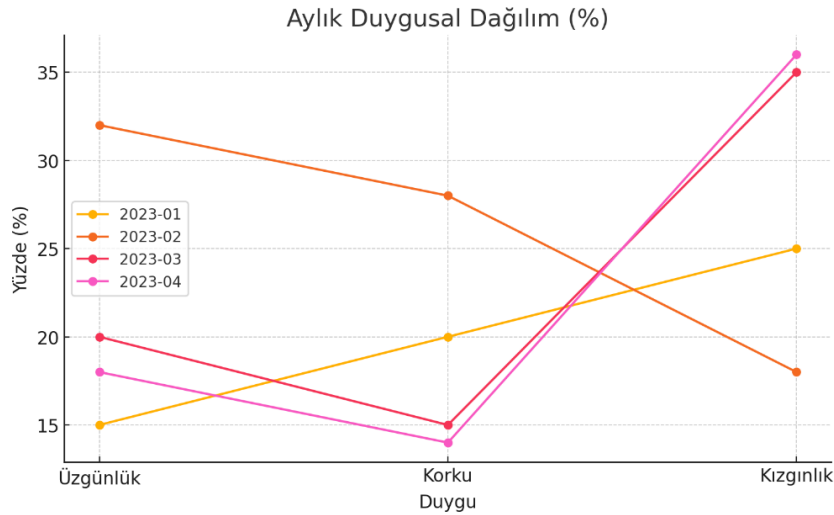
Şekil 1. Tematik Değişim (Ocak - Nisan 2023): Güvenlik, insani yardım ve kimlik/siyasal temaların dört aylık dönem boyunca görel ağırlıklarının karşılaştırılması

6 Şubat depremlerinin hemen ardından, Şubat 2023 verilerinde dramatik bir tematik kırılma gözlemlenmiştir. Ocak ayının güvenlik odaklı söylemi, yerini hızla insani yardım ve dayanışma merkezli yeni bir tematik kümeye bırakmıştır. Bu dönemde "yardım", "destek" ve "birlik" gibi kelimelerle ifade edilen temalar baskın hale gelmiş; özellikle "çocuk" kelimesinin öne çıkması, söylemin evrensel ve insani bir odak noktasına kaydığını göstermektedir. Özetle bu dönemde, depremin yarattığı ortak travma, politik olarak yüklü güvenlik söylemini geçici olarak askıya almış ve yerine ortak insanlık ve kolektif eylem dilini ikame etmiştir. Bu dönemde "Çocuk" gibi evrensel bir masumiyet ve kırılganlık sembolüne odaklanılması, siyasi ve ulusal kimliklerin ötesine geçen bir duygu birliğinin dijital alandaki yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemi, literatürde "kolektif coşku" olarak tanımlanan durumun dijital bir tezahürü olarak yorumlamak mümkündür. Ancak, bu insani söylem, doğası gereği apolitik ve evrenselci bir nitelik taşımaktadır. Çünkü göçmen kimliğini geçici olarak silerek yerine "mağdur" veya "yardıma muhtaç insan" kimliğini koymaktadır. Bu silme eylemi, aynı zamanda bu söylemin kırılganlığının da temel kaynağıdır. Çünkü "birlik" ve "destek" gibi kavramlar, politik bir karşıtlık gerektirmemekte ve ortak insani deneyim düzleminde işlemektedir. İlk şokun atlatılması ve "kim neyi, ne kadar alacak?" gibi pratik soruların gündeme gelmesiyle birlikte, bu evrenselci çerçevenin hızla çözülmüştür.

Mart ve Nisan 2023 verileri, insani yardım odaklı tematik yapının hızla çözüldüğünü ve söylemin yeniden siyasallaştığını göstermektedir. Bu dönemde, kimlik ve siyaset temaları güçlü bir geri dönüş yapmış; "vatandaşlık", "haksızlık", "biz ve onlar" ve "öncelik" gibi anahtar kelimeler baskın hale gelmiştir. Bu değişim, sadece Ocak ayındaki referans noktasına bir geri dönüş değil, aynı zamanda bir tırmanış olarak yorumlanabilir. Yeni anahtar kelimeler, kaynak rekabeti ve sosyal hiyerarşiye dayalı bir söylem ortaya koymaktadır. Tartışma artık sınır kontrolü gibi dışsal bir güvenlik meselesi değil, sınırlar içindeki hakların ve kaynakların adaletsiz dağıldığı algısı üzerine kurulu içsel bir kimlik çatışmasına dönüşmüştür. Depremden önce göçmenlerden kaynaklanan "tehdit" soyut terimlerle (kültürel tehdit, demografik değişim vb.) çerçevelenirken, afetten sonra bu tehdit, "bizim olması gereken yardımı onlar alıyor" gibi cümlelerle, somut ve acil bir hal almıştır. "Haksızlık" anahtar kelimesi, bu dönüşümün dilsel kanıtıdır. Göçmen kimliğini, afet sonrası kaynak paylaşımına yönelik problemlerin somut deneyimiyle birleştirerek, afet sonrası kutuplaşmanın neden afet öncesi referans noktasından daha yoğun ve öfke dolu olduğunu ortaya koymaktadır. Özetle, deprem haftasında insani yardım temalarının yükseldiği, takip eden aylarda ise güvenlik ve kimlik temalarının tekrar öne çıktığı görülmektedir.

4.2. Duygusal Dönüşüm

Afet öncesi dönemin duygusal atmosferi, Şubat ayında gözlemlenen yoğun travmatik duygulardan niteliksel olarak farklıdır. Ocak ayı verileri, Şekil 2'de de görülebileceği gibi söylemin, çok yoğun olmamakla birlikte diğer duygulara kıyasla belirgin bir biçimde öfkeli (kızgın) bir tona sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, "güvenlik" ve "sınır kontrolü" gibi temaların doğasıyla uyumludur. Kızgınlık, üzüntü gibi içe dönük duygulardan ziyade dışa yöneliktir. Bu dönemde belirgin bir biçimde öne çıkan kızgınlık duygusu, söylemin duygusal zeminini oluşturan temel negatifiği ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, Ocak ayı bir duygusal referans noktası olarak, krizin olmadığı "normal" zamanlarda dahi söylemin nasıl bir gerilim barındırdığını göstermesi açısından kritiktir.

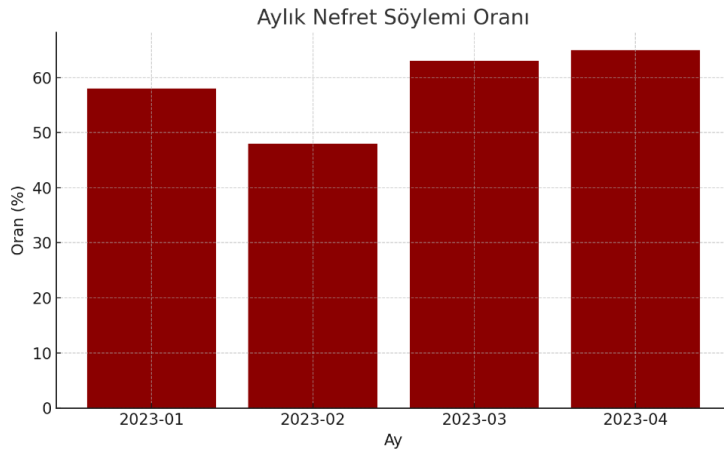
Şekil 2. Aylık Duygusal Dağılım: Üzgünlük, korku ve kızgınlık duygularının aylar arasındaki yüzdesel değişimi

Şubat 2023'teki tematik dönüşüme paralel olarak, kolektif duygularda da belirgin bir değişim yaşanmıştır. Duygu analizi sonuçları, bu ay içerisinde "üzgünlük" duygusunun %32'ye, "korku" duygusunun ise %28'e yükselerek önemli bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Buna karşın Ocak ayında belirgin olan kızgınlık duygusunun önemli ölçüde azalarak geri planda kaldığı görülmektedir. Şubat ayındaki üzünlük ve korku gibi baskın duygular, insani yardım odaklı tematik çerçevenin duygusal karşılığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Üzüntü ve korku, içe dönük, evrensel ve empatiyi teşvik eden duygulardır; kolektif travma ve kayıpla başa çıkma sürecini yansıtmaktadırlar (Eisenberg & Straye, 1990). Bu duygular harekete geçirici veya ötekileştirici olmaktan ziyade, birleştirici bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla paylaşılan afet deneyimi, ötekileştirmenin geçici olarak hissedilen gerçeklikle uyumsuz hale geldiği bir duygusal durum yaratmıştır.

Mart ve Nisan aylarına gelindiğinde, duygusal manzarada keskin bir tersine dönüş gözlemlenmiştir. Üzgünlük ve korku duyguları yerini, %35'in üzerine çıkarak baskın duygu haline gelen "kızgınlığa" bırakmıştır. Bu duygusal kayma, tematik olarak "haksızlık" ve "öncelik" gibi kavramların yükselişiyle ilişkili görünmektedir. Üzüntünün aksine öfke, dışa dönük, harekete geçirici ve bir hedef gerektiren bir duygudur. Yeniden ortaya çıkan siyasal temalar, bu kolektif öfke için hem bir gerekçe sunmuş hem de bu öfkenin yöneltileceği hedefi (göçmenleri) işaret etmiştir. Özetle, Afet öncesi dönemde diğer duygulara nazaran kızgınlık duygu öne çıkarken, afet döneminde üzünlük ve korku duygusunun ön plana çıktı, kızgınlık duygusunun geri planda kaldığı görülmüştür. Afet sonrasında ise kızgınlık duygusunun yeniden ve bu defa oransal olarak afet öncesine göre çok daha fazla öne çıktığı gözlemlenmiştir. Bu duygu değişimi, sosyal medya söyleminin kriz sonrası hızla kutuplaşma eğilimine döndüğüne işaret etmektedir.

4.3. Nefret Söylemi Eğilimleri

Ocak 2023 dönemi, nefret söylemi analizi için de kritik bir referans noktası sunmaktadır. Bu dönemdeki nefret söylemi oranı, afetin yarattığı olağanüstü koşullardan önceki "normal" seviyeyi temsil etmektedir. Tematik analizde belirtildiği gibi, "güvenlik" ve "sınır kontrolü" eksenli bir söylem, doğası gereği bir "öteki" yaratır ve bu "öteki"ye yönelik şüphe ve dışlamayı normalleştirir. Dolayısıyla, Ocak ayındaki referans değer, yalnızca açık hakaret veya tehdit içeren iletileri değil, aynı zamanda göçmenleri bir sorun veya tehdit olarak çerçeveleyen ve böylece nefret söylemine zemin hazırlayan yerleşik bir söylemsel yapıyı da yansıtmaktadır. Bu temel seviyenin varlığı, Şubat ayındaki düşüşün ne kadar anlamlı olduğunu ve Mart-Nisan aylarındaki artışın neden sadece bir "geri dönüş" değil, aynı zamanda bir "tırmanış" olduğunun anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

Şekil 3. Aylık Nefret Söylemi Oranı: X platformunda göçmenlere yönelik nefret içeriklerinin oranı

Tematik ve duygusal alandaki değişimlerin somut davranışsal kanıtı, nefret söylemi oranlarında da gözlemlenmiştir. Şubat ayında, göçmenlere yönelik nefret söylemi içeren iletilerin oranı belirgin bir düşüşle %48'e gerilemiştir. Bu düşüş, "empati dalgasının" somut bir göstergesi olarak yorumlanabilir. İnsani temalar ile üzüntü ve korku duygularının yaygınlığı, açık nefret söyleminin kısa bir süreliğine sosyal olarak kabul edilemez hale geldiği bir iletişim ortamı yaratmıştır. Bu durum, kalıcı bir fikir değişikliğinden ziyade, daha büyük ve ortak bir düşman (afetin kendisi) karşısında düşmanlıkların geçici olarak askıya alınmasını ifade etmektedir. Ocak ayında "vatandaşlar" ve "göçmenler" olarak ayrılan iç ve dış gruplar, Şubat ayında afetten etkilenen herkesi (göçmenler dahil) kapsayan daha geniş bir "mağdurlar" iç grubuna dönüşmüştür. Bu yeni ve kapsayıcı kimlik, eski ayrımı geçici olarak geçersiz kılmıştır. Ancak, acil tehdit algısı ortadan kalkar kalkmaz, daha köklü ve yerleşik kimlik sınırları hızla yeniden devreye girmiş, bu da nefret söylemindeki düşüşün neden geçici olduğunu ortaya koymuştur.

Yakında bakıldığında afet sonrası dönem, nefret söyleminin sadece geri dönmekle kalmayıp, aynı zamanda güçlendiği bir sürece işaret etmektedir. Mart ayında %63'e, Nisan ayında ise %65'e ulaşan nefret söylemi oranları, afet öncesi referans değerlerini aşan keskin bir artışı göstermektedir. Afetin yarattığı yıkım ve kaos ortamı, mevcut göçmen karşıtı anlatılar için yeni ve güçlü bir malzeme sağlamıştır. Yardım dağıtımı, barınma ve devlet kaynaklarına erişim gibi konulardaki şikayetler, var olan göçmen karşıtı çerçeveye eklenmiş ve ortaya çıkan nefret söylemini eskisinden daha yoğun ve yaygın hale getirmiştir. Bu bulgu, krizlerin, nefret söylemi üreten aktörler için bir tetikleyici işlevi görebileceğini göstermektedir. Bu aktörler, kriz sonrası ortamın belirsizliğini, korkusunu ve öfkesini istismar ederek kırılgan grupları günah keçisi ilan etmekte ve kendi siyasi gündemlerini ilerletmektedirler. Afet sonrası dönem, bir "bilgi boşluğu" ve yüksek duygusal uyarılma ile karakterize edilmekte; bu da dezenformasyon ve günah keçisi ilan etme anlatılarının yayılması için elverişli bir zemin oluşturmaktadır. Nefret söyleminin en

düşük noktasından sadece iki ay içinde 17 puanlık bir artış göstermesi, bu dinamiğin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Afet, sadece eski nefretin geri dönmesine izin vermemiş, aynı zamanda onun daha da güçlenmesi için verimli bir zemin yaratmıştır.

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada, afet sonrası dijital medya ortamlarında göçmen temalı söylemlerin geçirdiği dönüşüm analiz edilmiş ve kriz anlarının dijital iletişim üzerindeki etkisi hem duygusal hem de tematik düzeyde incelenmiştir. Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş depremleri sonrasında Türkiye'de X (eski Twitter) platformunda üretilen içerikler üzerinden yapılan analizler, afetin dijital söylemde kısa süreli bir empati momentumu yarattığını ancak bu yapının hızla çözülerek yeniden kutuplaşmacı bir dile evrildiğini göstermektedir.

Afet iletişimi literatüründe, kriz anlarının toplumsal dayanışmayı artırıcı etkileri olduğu sıkça vurgulanır. Palen ve Liu (2007), afet zamanlarında bireylerin dijital medya aracılığıyla ortak bir bellek ve dayanışma alanı inşa ettiğini belirtir. Bu çalışmanın bulguları da bu geçici mobilizasyona işaret etmektedir: Şubat 2023 döneminde "yardım", "çocuk", "destek" gibi kavramların ön plana çıkması, göçmen temsillerinin kısa süreliğine olumlu bir çerçeveye taşındığını göstermektedir. Ancak bu olumlu çerçevenin kırılgan olduğu ve yalnızca afetin yarattığı geçici duygusal ortamla sınırlı kaldığı görülmektedir. Bruns ve arkadaşları (2012), kriz iletişiminde toplumsal dayanışmanın dijital mecralarda hızla üretilebildiğini ancak bunun sürdürülebilir bir dönüşüme evrilemediğini vurgular. Çalışmanın sonuçları da bunu doğrular nitelikte, deprem haftasında empati söyleminin güçlü, fakat istikrarsız bir yapı sergilediğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, söz konusu kırılganlığı göç gibi spesifik bir tema odağında dahi veri temelli olarak desteklemektedir.

Afet sonrası dönemde dijital söylemin hızla kutuplaşmaya yöneldiği gözlemlenmiştir. Mart ve Nisan 2023'te temalar "haksızlık", "öncelik", "vatandaşlık" gibi ayrımcı ve dışlayıcı kavramlar etrafında şekillenmiştir. Bu bulgu, Doan ve Collier (2011) ile Liu, Fraustino ve Jin, (2016) gibi araştırmalarda da gözlemlenen "kriz sonrası dijital kutuplaşma" eğilimiyle uyumludur. Duygu analizi verileri de bu eğilimi desteklemektedir. Şubat ayında yükselen üzümlük ve korku duyguları, Mart itibarıyla yerini kızgınlık ve öfkeye bırakmıştır. Bu duygusal geçiş, afetin hemen ardından empati temelinde gelişen iletişimin, kriz yönetimi yerine "suçlu arama" refleksiyle hızla göçmen karşıtı bir dile yöneldiğini göstermektedir. Benzer şekilde deprem haftasında düşüşe geçen nefret söylemi oranı, takip eden aylarda hızlı bir yükseliş göstermiş ve afet sonrası nefret %65 seviyelerine çıkmıştır. Özellikle yardım dağılımı, kaynak erişimi gibi konular üzerinden üretilen içeriklerde göçmenlerin "haksız avantaj sağlayan ötekiler" olarak kodlandığı görülmektedir. Esses, Medianu ve Lawson (2013), belirsizlik ve tehdit ortamlarında göçmenlerin medyada daha fazla dehumanize edildiğini ortaya koymuşlardır. Çalışmamız, sosyal medya ortamında da benzer bir dışlayıcı söylemin kriz sonrası hızla yeniden üretildiğini göstermektedir. Dijital kutuplaşmanın afet sonrası hızla aktive olması, afet iletişimi sürecinde "duygusal çerçeveleme"nin ne denli etkili ama aynı zamanda ne kadar kırılgan olduğuna (Ahmad, Ashari & Samani 2017) da işaret etmektedir. Çalışmada, mevcut toplumsal çatışma hatlarının (göçmenlik, kimlik, kaynak rekabeti) kriz sonrası yeniden aktive olması da benzer şekilde dijital kamusal alanın kısa süreli ve kırılgan doğasını açığa çıkarmaktadır.

Göçmenler, afet haftasında dayanışma söylemi içinde görünmezleşirken, afet sonrası dönemde toplumsal öfkenin hedefi hâline gelmişlerdir. Bu, Esses ve arkadaşlarının (2013) belirsizlik ve tehdit ortamlarında göçmenlerin dehumanizasyon süreçlerine maruz kaldığı yönündeki bulgularla doğrudan örtüşmektedir. Göç Araştırmaları Derneği'nin (GAR) Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri sonrası yayınladığı ilk durum tespit raporuna göre (URL 5) Türkiye bağlamında, özellikle 2023 depremleri sonrası, mültecilerin yardımlardan 'haksız faydalandığı'

yönündeki dezenformasyon kampanyaları ve bunun sonucunda bir hedef haline getirilmeleri eğilimi gözlemlenmiştir. Buna karşın, aynı raporda işin aslı şöyle ifade edilmiştir (Göç Araştırmaları Derneği, Göç ve Deprem Durum Tespit Raporu 1, 2023, s. 17):

“...Bu ve benzeri dışlama pratiklerinin bir sonucu olarak, Suriyeli mültecilerin de bu gerilimlerin fazlasıyla farkında olduklarını ve kendilerini bilinçli olarak görünmezleştirmeye çalıştıklarını söylemek mümkün. Yardım talep etmemek, çadır alanlarında çok fazla görünmemek, tanıdıklarının yanında barınmaya çalışmak gibi yöntemler benimsedikleri ifade edildi. Görüşmelerimizde, desteklerden faydalanmak isteyip de faydalanamadıkları durumlarda vazgeçip içe kapandıklarına dair ifadelere de rastladık.”

Bu çalışma, literatürle uyumlu ancak GAR'ın raporunda ortaya konulanan (yerlilerin göçmenlere tehdit oluşturabildiği) aksine, afet sonrasında, X platformunda kamuoyunun göçmenleri kendilerine tehdit olarak algıladığını ve bu sürecin bu sürecin zamansal evrimini net bir biçimde ortaya koymuştur: Empatiden dışlamaya geçişin süresi yalnızca birkaç haftadır. Öyle ki bulgular, göçmen karşıtı söylemlerin afet gibi büyük toplumsal krizlerde yalnızca durakladığını, ancak toplumsal belirsizlik yeniden tanımlandığında çok daha güçlü biçimde geri döndüğünü göstermektedir. Diğer bir ifadeyle bu araştırma, afet anlarında dijital empati söylemlerinin ortaya çıkabileceğini ancak bu yapıların geçici olduğunu ve kriz sonrası dönemde daha güçlü bir ayrımcı dile evrildiğini göstermektedir. Kriz anı, kısa süreli bir ortaklık alanı yaratsa da bu alan toplumsal kimlikler, vatandaşlık, kaynak rekabeti gibi derinleşmiş çatışma hatları karşısında hızla çözülmektedir. Yani göçmenler gibi kırılgan gruplar, kriz sonrası dönemde artan öfkenin hedefi hâline gelmekte ve dijital kamusal alanda ikincil mağduriyet süreçleri hızla inşa edilmektedir. Dijital medya ise bu çatışmaların yalnızca temsil edildiği değil, yeniden üretildiği bir ortam işlevi görmektedir.

Çalışmanın akademik katkısı, afet sonrası dijital söylem dönüşümünü zamansal, duygusal ve tematik düzeyde detaylı bir biçimde ortaya koymasındır. Literatürde sıklıkla teorik olarak ifade edilen “empati dalgasının kırılganlığı” bu çalışmada veri temelli bulgularla desteklenmiştir. Pratik katkı açısından ise, Houston ve Arkadaşlarının (2015) “duygusal ifade” olarak adlandırdığı afet sonrası süreçte, afet iletişimi stratejilerinin sadece kriz anına odaklanmakla kalmayıp, kriz sonrası dönemde de duygusal yönetimi ve kutuplaşmayı önleyici stratejiler içermesi gerektiğini öne çıkarmıştır.

Sonuç olarak afet iletişimi politikalarının sadece bilgi aktarımına değil, duygusal çerçevelemenin uzun vadeli sürdürülebilirliğine de odaklanması gerektiği açıktır. Dijital medya platformlarının, kriz sonrası dönemde toplumsal fay hatlarını tetikleyebilecek içerikleri izleyebilecek algoritmik erken uyarı sistemleri geliştirmesi; medya okuryazarlığı kampanyalarının ise bu kırılgan dönüşümlere dair farkındalık yaratması, politika yapıcılar ve kriz iletişimcileri için önemli bir sorumluluktur.

KAYNAKLAR

Acar, A., & Muraki, Y. (2011). Twitter for crisis communication: Lessons from Japan's tsunami disaster. *International Journal of Web Based Communities*, 7(3), 392-402. <https://doi.org/10.1504/IJWBC.2011.041206>

Ahmad, D. A. M. A., Ashari, N. M., & Samani, M. C. (2017). Effect of rational and emotional framing on highly involved audience in severe crisis situation: An experimental study on MH370. *Jurnal komunikasi: Malaysian journal of communication*, 33(2), 89-104. <https://doi.org/10.17576/JKMJC-2017-3302-07>

Aldamen, Y. (2023). Xenophobia and hate speech towards refugees on social media: Reinforcing causes, negative effects, defense and response mechanisms against that speech. *Societies*, 13(4), 83. <https://doi.org/10.3390/soc13040083>

- Alexander, D. E. (2014). Social media in disaster risk reduction and crisis management. *Science and Engineering Ethics*, 20(3), 717–733. <https://doi.org/10.1007/s11948-013-9502-z>
- Altheide, D. L. (2006). Terrorism and the politics of fear. *Cultural Studies ↔ Critical Methodologies*, 6(4), 415–439. <https://doi.org/10.1177/153270860528>
- Ağalday, B., & Özdemir, M. İ. (2022). Information vulnerability amid the COVID-19 Pandemic: Syrian refugees in Turkey. *Siyasal: Journal of Political Sciences*, 31(2), 369–383. <https://doi.org/10.26650/siyasal.2022.31.1110721>
- Bal, F., & Yılmaz, E. S. (2024). Doğal afet krizlerinde sosyal medyanın rolü üzerine yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Afet ve Risk Dergisi*, 7(1), 128–138. <https://doi.org/10.35341/afet.1321350>
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics. *Information, communication & society*, 15(5), 739–768. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.670661>
- Chauhan, U., & Shah, A. (2021). Topic modeling using latent Dirichlet allocation: A survey. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, 54(7), 1–35.
- Castells, M. (1996). *The information age* (Vol. 1, No. s 81). Blackwell Publishers: Oxford.
- Chouliaraki, L., & Zaborowski, R. (2017). Voice and community in the 2015 refugee crisis: A content analysis of news coverage in eight European countries. *International Communication Gazette*, 79(6–7), 613–635. <https://doi.org/10.1177/17480485177271>
- Chu, M., Song, W., Zhao, Z., Chen, T., & Chiang, Y. C. (2024). Emotional contagion on social media and the simulation of intervention strategies after a disaster event: a modeling study. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(1), 1–15. <https://doi.org/10.1057/s41599-024-03397-4>
- Doan, S., Vo, B.K.H., Collier, N. (2012). *An Analysis of Twitter Messages in the 2011 Tohoku Earthquake*. In: Kostkova, P., Szomszor, M., Fowler, D. (eds) *Electronic Healthcare. eHealth 2011. Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering*, vol 91. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-29262-0_8
- Eisenberg, N., & Strayer, J. (Eds.). (1990). *Empathy and its development*. CUP Archive.
- Ergül, H. İ., Terzioğlu, A., Tercan, M., Yanıkoğlu, B., & Arın, İ. (2023, July). LDA topic modeling on Twitter data concerning immigrants and refugees. In *2023 31st Signal Processing and Communications Applications Conference (SIU)* (pp. 1–4). IEEE.
- Esses, V. M., Medianu, S., & Lawson, A. S. (2013). Uncertainty, threat, and the role of the media in promoting the dehumanization of immigrants and refugees. *Journal of Social Issues*, 69(3), 518–536. <https://doi.org/10.1111/josi.12027>
- Fraser, N. (2004). *Kamusal Alanı Yeniden Düşünmek: Gerçekte Varolan Demokrasinin Eleştirisine Bir Katkı*. İçinde: Özbek, M. (Ed.) *Kamusal Alan*. 103–133. İstanbul: Hil Yayın.
- Fraser, N. (2017). *The theory of the public sphere: the structural transformation of the public sphere (1962)*. In *The Habermas Handbook* (pp. 245–255). Columbia University Press.
- Gupta, R. (2024). Bidirectional encoders to state-of-the-art: a review of BERT and its transformative impact on natural language processing. *Информатика. Экономика. Управление/Informatics. Economics. Management*, 3(1), 0311–0320.
- Habermas, J. (1962). *Strukturwandel der Öffentlichkeit: Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft*. Frankfurt: Suhrkamp Verlag.

- Hadgu, A. T., Naini, K. D., & Niederée, C. (2016). Welcome or not-welcome: Reactions to refugee situation on social media. arXiv preprint arXiv:1610.02358. <https://doi.org/10.48550/arXiv.1610.02358>
- Houston, J. B., Hawthorne, J., Perreault, M. F., Park, E. H., Goldstein Hode, M., Halliwell, M. R., ... & Griffith, S. A. (2015). Social media and disasters: A functional framework for social media use in disaster planning, response, and research. *Disasters*, 39(1), 1–22. <https://doi.org/10.1111/disa.12092>
- Korre, K., Muti, A., Ruggeri, F., & Barrón-Cedeño, A. (2024). Untangling hate speech definitions: A semantic componential analysis across cultures and domains. arXiv preprint arXiv:2411.07417.
- Kuş, O. (2016). Dijital nefret söylemini anlamak: Suriyeli mülteci krizi örnek olayı bağlamında BBC World Service Facebook sayfasına gelen yorumların metin madenciliği tekniği ile analizi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (51), 97-121. <https://doi.org/10.17064/iuifd.289373>
- Lachlan, K. A., Spence, P. R., Lin, X., & Del Greco, M. (2014). Screaming into the wind: Examining the volume and content of tweets associated with Hurricane Sandy. *Communication Studies*, 65(5), 500–518. <https://doi.org/10.1080/10510974.2014.956941>
- Lachlan, K. A., Spence, P. R., Lin, X., Najarian, K., & Greco, M. D. (2016). Social media and crisis management: CERC, search strategies, and Twitter content. *Computers in Human Behavior*, 54, 647–652. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.05.027>
- Lee, S., & Gilliland, A. (2024). Evolving definitions of hate speech: the impact of a lack of standardized definitions. In International Conference on Information (pp. 141-156). Cham: Springer Nature Switzerland.
- Lindsay, B. R. (2011). Social media and disasters: Current uses, future options, and policy considerations. *Congressional Research Service*. <https://sgp.fas.org/crs/homesec/R41987.pdf>
- Liu, B. F., Fraustino, J. D., & Jin, Y. (2016). Social media use during disasters: How information form and source influence intended behavioral responses. *Communication Research*, 43(5), 626-646. <https://doi.org/10.1177/0093650214565917>
- Mouffe, C. (2022). *Towards a green democratic revolution: Left populism and the power of affects*. Verso Books.
- Negara, E. S., & Triadi, D. (2021). Topic modeling using latent dirichlet allocation (LDA) on twitter data with Indonesia keyword. *Bulletin of Social Informatics Theory and Application*, 5(2), 124-132.
- Özdemir, F., & Öner-Özkan, B. (2016). Türkiye’de sosyal medya kullanıcılarının Suriyeli mültecilere ilişkin sosyal temsilleri. *Nesne Psikolojisi Dergisi*, 4(8), 227-245. <https://doi.org/10.7816/nesne-04-08-04>
- Özel, S. (2025). Depremlerden Sonra İkincil Afet ve Yönetimi: Bir Yönetim Planı Önerisi. *Afet ve Risk Dergisi*, 8(1), 52-69. <https://doi.org/10.35341/afet.1258389>
- Palen, L., & Liu, S. B. (2007). Citizen communications in crisis: Anticipating a future of ICT-supported public participation. *Proceedings of the SIGCHI conference on Human factors in computing systems*, 727–736. <https://doi.org/10.1145/1240624.1240736>
- Palen, L., & Anderson, K. M. (2016). Crisis informatics—New data for extraordinary times. *Science*, 353(6296), 224–225. <https://doi.org/10.1126/science.aag2579>
- Reuter, C., & Kaufhold, M. A. (2018). Fifteen years of social media in emergencies: A retrospective review and future directions for crisis informatics. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26(1), 41–57. <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12196>
- Sellnow, T. L., & Seeger, M. W. (2013). *Theorizing crisis communication*. John Wiley & Sons.
- Şori, I., & Vehovar, V. (2022). Reported user-generated online hate speech: The ‘ecosystem’, frames, and ideologies. *Social Sciences*, 11(8), 375.

Ulmer, R. R., Sellnow, T. L., & Seeger, M. W. (2010). *Effective crisis communication: Moving from crisis to opportunity*. Sage Publications.

URL 1, How to register Twitter API for Academic Research (Free), <https://nariyoo.com/how-to-register-academic-twitter-api/> (Son Erişim: 11.09.2025)

URL 2, Tweepy, <https://www.tweepy.org/> (Son Erişim: 11.09.2025)

URL 3, What is Latent Dirichlet allocation? <https://www.ibm.com/think/topics/latent-dirichlet-allocation> (Son Erişim: 12.09.2025)

URL 4, Topic Modeling Using Latent Dirichlet Allocation (LDA) <https://www.geeksforgeeks.org/nlp/topic-modeling-using-latent-dirichlet-allocation-lda/> (Son Erişim: 12.09.2025).

URL 5, Göç Araştırmaları Derneği, Göç ve Deprem Durum Tespit Raporu 1 (2023) <https://gocarastirmalaridernegi.org/wp-content/uploads/Goc-ve-Deprem.pdf> (Son Erişim: 12.09.2025).

Varol, N., & Kaya, Ç. M. (2018). Afet Risk Yönetiminde Transdisipliner Yaklaşım. *Afet ve Risk Dergisi*, 1(1), 1-8. <https://doi.org/10.35341/afet.418307>

Veil, S. R., Buehner, T., & Palenchar, M. J. (2011). A work-in-process literature review: Incorporating social media in risk and crisis communication. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 19(2), 110–122. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5973.2011.00639.x>

Vergani, M., Perry, B., Freilich, J., Chermak, S., Scrivens, R., Link, R., ... & Iqbal, M. (2024). Mapping the scientific knowledge and approaches to defining and measuring hate crime, hate speech, and hate incidents: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 20(2), e1397.

Yıldırım, F. E. (2023). 6 Şubat 2023 Depreminde Türkiye'de Twitter'ın Kullanımı. *Intermedia International e-Journal*, 10(19), 276-292. <https://doi.org/10.56133/intermedia.1354699>